

английского языка может иметь значения ‘an agent or representative authorised to act on someone else’s behalf (“attorney-in-fact”, “power of attorney”) (Attorney General) main legal advisor to the government’. Тем не менее, ряд значений встречается только в американском английском: *attorney (or attorney-at-law)* = ‘a lawyer’ (UK: ‘barrister’ (England, Northern Ireland, Wales) / ‘advocate’ (Scotland) or ‘solicitor’, depending on the actual profession); (*District attorney, prosecuting attorney*) ‘local public official who represents the government in the prosecution of criminals’ (archaic in Br. Eng. for *lawyer*).

Вышеуказанные примеры наглядно иллюстрируют межвариантные различия и дают понять, что без знания межвариантных различий и параллелей адекватная передача переводчиком смысла текста-оригинала невозможна.

А. Ясюкевіч

ГІСТОРЫЯ І СУЧАСНЫ СТАН БЕЛАРУСКА-НЯМЕЦКІХ І НЯМЕЦКА-БЕЛАРУСКІХ ЛІТАРАТУРНЫХ ПЕРАКЛАДАЎ

Актыўнае станаўленне і хуткае ўзбагачэнне беларускай літаратурнай мовы ў першай палове XX стагоддзя суправаджаліся павышэннем цікавасці беларускіх майстроў слова да перакладу твораў з моваў замежных. З канца 1930-х гг. усе мастацкія пераклады з нямецкай на беларускую робяцца выключна з мовы арыгіналу. Крыху пазней пачалі з’яўляцца і пераклады беларуска-нямецкія. Бясспрэчна, тут назіраецца пэўная асіметрыя, бо, аб’ектыўна, колькасць выбітных беларускіх і нямецкамоўных аўтараў не аднолькавая, пра што кажа А. А. Жбанаў.

Калі нямецкая дзяржава актыўна інвестуе ў папулярызацыю нямецкай мовы і літаратуры ў свеце, то ў Беларусі пераклады беларуска-нямецкія у асноўным падтрымліваюцца прыватнымі выдавецтвамі, а таксама асобнымі энтузіястамі. Сярод іх – часопіс «Прайдзісвет», што гуртуе вакол сябе таленавітых перакладчыкаў. Ю. Г. Эберхардт сцвярджае, што досыць часта да нямецка-беларускіх перакладаў звяртаюцца нямецкамоўныя філолагі, што ўжо маюць досвед працы з іншымі славянскімі мовамі.

Тут згадаем найбольш выбітных беларускіх літаратурных перакладчыкаў-германістаў. Так, асаблівай увагі заслугоўвае В. С. Сёмуха, вядомы сваімі перакладамі з нямецкай, польскай, латышскай, лацінскай, іспанскай, нарвежскай, армянскай і украінскай моў. Сярод перакладзеных ім твораў – «Фаўст» Ё. В. Гётэ, «Авантурнік Сімпліцысімус» Г. Я. К. фон Грымельсгаўзена, навелы Гофмана, «Гульня шклянных перлаў» Г. Гесэ, «Доктар Фаўстус» Т. Мана, выбраная лірыка Р. М. Рыльке, «Хроніка цара Давіда» Шт. Гайма, «Парфума» і «Басэтыя» В. Э. Зюскінда. Паводле Л. П. Баршчэўскага, перакладчыку В. С. Сёмуху няма роўных не толькі ў Беларусі, але і ў яе суседзях

(апрача ўкраінца М. Лукаша або, часткова, расіяніна В. Левіка), таксама ў перакладах ён адзначае непераўздыдзена тонкія адчуванні стылю, своеаблівасці мовы «паасобных аўтараў і іх персанажаў». У сваю чаргу, У. А. Папковічу мы абавязаны перакладамі Т. Мана, Э. М. Рэмарка, паэзіі нямецкіх рамантыкаў, выбранай лірыкі Ё. Р. Бехера і казак Гаўфа. Перакладамі Ш. Цвейга ды іншых класікаў займаўся У. П. Чапега. З больш сучасных майстроў нельга не прыгадаць Г. Скакун, Я. Бяласіна, І. Крэбса, І. Герасімовіч, А. Бахарэвіча, С. Паўлавіцкага, А. Пяткевіча.

З нямецка-беларускіх мастацкіх перакладчыкаў можна адзначыць Г. і У. Чапегаў, Н. Рандава, К. Гутшмідта, Т. Вайлера і Эльке Эрб. У беларускай літаратуры, апрача класікаў, што могуць быць цікавыя нямецкамоўнаму чытачу (В. В. Быкаў, У. С. Караткевіч, А. М. Адамовіч, С. А. Алексіевіч, А. С. Разанаў), з'явіліся і новыя аўтары (А. Клінаў, А. Бахарэвіч, В. Марціновіч і інш.), чые творы перакладаюць на нямецкую.

У заключэнне неабходна адзначыць, што далейшае развіццё беларуска-нямецкіх і нямецка-беларускіх перакладаў будзе найперш залежаць ад цікавасці саміх беларусаў да культуры роднай ў кантэксце культуры сусветнай.